

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
 Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 273

TOLLHEGYEN.

— szeptember 11.

(Kuesera ur.) Kezdjük az u. n. politikai szenzációkon. Például a Kuesera ur esetén. Ha a mi külügy-miniszterünk igazi, diplomata volna, olyan igazi, amennyire nem az a valóságban, ő fujná föl a dolgot legjobban. Diplomatikusan finomsággal és disztinguálva kijelentésé, hogy egy idegen államban az osztrák monarchia egyik néptörzsének személyét megsértették. Még pedig olyan személyét, akit — dacára annak, hogy véletlenül magyar, de ő véletlenül mégis külügyi szolgálatban alkalmazott s a monarchiát bizonyos mértékben és határok között személyében képviselte. Az osztrák, a legmagasabb osztrák monarchia egy ekszpozitúráját érte a baleset. Tehát osztrák címen kérhetett és kaphatott volna elégtételt, amennyi csak tetszik. És ha ezt teszi: ezzel a monarchiának a külföldön alaposan és ok nélkül le kisebbitett tekintélyén is amel valamieskét. Még hozzá a magyarok is ujjonganak, hogy bár magyar ember kapja a pofonokat, de az osztrák állam kap elégtételt, tehát a disztingválni nem tudó, vagy nem akaró nem hivatás és hivatalos közvélemény előtt rokon-szenvenessé tette volna a külügyek vezetőségét. Metternich ezt tette volna. Csakhogy Golu-hovszki ur nem Metternich, ő csak annyit fog látni, hogy egy magyar embert lepofoztak. Ami a szűkebb osztrák szempontból mindig örvendetes dolog. Pláne ha azt a Leuger ur párthiveinek országában cselekszik, akkor nem csak osztrák, de főhercegi öröm is. És le fogja szállítani a dolog je-

lentőségét. Hogy t. i. Kuesera ur nem mint a monarchia kiküldöttje kapta a pofont, hanem mint szemtelenkedő ember aki olyan illetlen volt, hogy azt kívánta, hogy egy velünk szövetséges államban magyarországi pincérel magyarul is lehessen beszélni. Gradistján ur pedig a külügyminiszter után szintén engedményeket fog tenni, hogy nem az osztrák monarchia (l) kiküldöttjét ütötte pofon, csak a magyar szó emberét. És a dolog csakhamar rendben lesz. Mikor két ilyen, egymáshoz illő fél alkudozni kezd, hamar megértésre jut. Különösen pedig akkor, ha mind a két fél ostoba és ha egyenlőképen akar osztozkodni a harmadik bőrén. És ha a harmadik pedig a legostobább.

magyar lenni, de a horvát még kevésbé. A magyar szláv szerelmek pedig az olaszokat végső veszéllyel fenyegeti. Tehát oda ütnek, ahonnan a veszedelmet látják. Ők veszedelmet látnak abban, ha a magyarokat „felkötélezzik”, akár csak nótában is. Rögtön oda ütnek. Már csak olasz voltukért is. A különös csak az, hogy míg az olaszok már a barátjuk felkötéséért is tiltakoznak, addig a tisztelt felkötendők — mi magyarok — tiszteletbeli hóhérainkkal barátkozunk. Ez a dolog magyarázza meg, hogy miért szemtelenkedik velünk minden lim-lom söpredék. Tehát csak ürítsünk poharat hóhéraink egészségéért.

(Mi van eladó.) Multkor azt kérdeztük, hogy mi van eladó? A sok barátság révén tudvalevőleg már az ingüket is odaadtuk új barátainknak. A szokolista csehek és horvátok, kiváló jóbarátaink megféleltek erre a szóra: Udri-udri, kötelek a magyar nyakába. Ez a végső konzekvencia. Történt pedig ez a nagy magyar-cseh horváth barátkozás mézes papszájban. Egy kis disszonáns akkord vegyült ugyan a kótól balladába, miután t. i. ez a lélekemelő róta Fiumében és nem a bikatirelmi belföldön, vagy Bucarescsiben éneklődött el. A fiumei olasz, mint tudjuk, egy kissé kioktatta a „köteles rész” erős hangzóit. Mert a fiumei olasz véletlenül nem olyan finoman és előkelően lehiggadt vérű, mint amilyen mondjuk: a valamikor enfant terrible függetlenségi párt. Az odaüt, ahol vakarják. Az olasz nem akar

(Békétlen Békítő) Milyen roppant furcsa aztán, micsoda pervers gyönyörűség az, amikor végre ennek a békének a bábái, vagy apjai összekülönböznek! Hogy mikor patentesztet hazafiak és helyegyzővel lebélyegzett Kristóffy ur vitatkoznak arról, hogy ezt a békét, amely a nemzetnek eddig csak pofonesapásokat hozott, ki hozta létre? Hiába cáfolják Kristóffy urat. Ilyen békét, az ország ilyen nyugalma, mely a megkor-bácsolt kutyá farkbehuzásával egyforma, mégis csak Kristóffy urék hozhattak „létre”. Ha még néha a Kristókat főherceg főhercegnő, hadügyminiszter és minden másféle nagyságos uraknak hívják is. A Kristóffy-szellem győzött, a magyarság pedig ugrott. Jóhiszeműen ugyan, de ugrott egy nagyot. Adjátok meg a császárnak, ami a császáré. Kristóffy kér a dicsőségből: hogy az ő bukását ő készítette elő. Bukása tehát lefutó

VERSEK.

I.

Melódia.

A lelkem lágyan zsongó kis folyó,
 Folyása méla, hallgatag . . .
 Hulláma: ábránd, álom, vágy, remény,
 Mélázás: mikor dalba csap.

Csak néha, hogyha vihar szele zúg,
 Avagy előtte kőszirt meredez . . .
 Csap fel riadva szelid hulláma
 S panaszlón tovább csörgödez.

II.

Hangulat.

Mikor pihenni tér az elfáradt felhő,
 Mikor a kék égen kigyullad a csillag,
 Mikor sóhajtózva kóborol a szellő,
 Mikor a harangok nyugalomra hívnek,
 Mikor szürke árnyak tolongnak az égre,
 Mikor csak hangulat, ábránd itt az élet;
 Akkor szállj n lelkem el a semmiségbe,
 Akkor boruljon rám a csend, az enyészet.

Csontos Kálmán.

DEBRECEN MULTJÁBÓL.

Irta: Ifj. Széll István.

I.

„Deliberátum est” . . .

Tagadhatatlan, hogy a mai emberek előtt ősapáink törvényei, szokásai, életmódjai furcsának tűnnek fel; de az is tagadhatatlan, hogy ősapáink természetes, egyszerű észjárásával intézték sorsukat s azt hiszem boldogabbak, megelégedettebbek voltak, mint mi, akik maholnap korlátlan urai akarunk lenni életnek, halálnak. És mégis mennyi gyarlóságot követünk el, talán többet, mint ősapáink, kiknek fejfáit rég elnyitotta, sírhalmait elegyengette az idő vasfoga.

Beszéljünk a régi emberekről.

Valamikor a tizenhatodik század végén, élt Debrecenben egy Adonyi Gergely nevű polgár, ki vendégfogadó volt az akkori Gilányi nevű vendéglőben. Becsületes, barátságkedvelő, tisztességes ur volt, ugy ötven év körül; csak egy baja volt: szerette a szép leányokat, menyecskéket nagyon. Nem a tizenhatodik század számára született Adonyi uram, mikor még ott díszelgett a város háza előtt a hatalmas póznára erősített kerék, mely hivatva volt a tiltott szerelmek után vágyó polgárság kedvét egyszerre, s mindenkorra elvenni.

De dacára a legszigorubb tilalomnak, Adonyi Gergely uram teljezen azonosította érzelmeit a később írott dallal: „a virágnak megtölteni nem lehet” . . . — s mint bizalmasabb körben be is vallotta — el-eleszpódott ő idegen szekér után.

Azaz rosszul mondva, hogy idegen szekér után csapódott el, mert még aglegény volt, tehát csak ösmerős szekérről beszélhetett. S éppen az okozta vesztét, hogy nagyon is utánna kapott az ösmerős szekereknek.

Többek között egy vasárnap délu áni istentisztelet után végzete szomszédja eladó leányával, Angyalosi Borcsával hozta össze. A Borcsa leányzó is haza tartott, s ő is. Utjuk tehát egy irányt vett, s mint jó szomszéd, Adonyi Gergely uram partnernek szegődött. A Borcsa leányzó pedig sokkal jobb nevelésű leány volt, semhogy udvariatságot követett volna el a szomszéd bácsival szemben, sőt hogy ne legyen unalmas az együttléte, még a szemé közé is nézett Adonyi uramnak, a kicsi piros ajkát mosolyra csúcsorította, ami bizony Adonyi uramban felébrésztette az alvó érzelmeiket.

Egy darabig igaz, hogy feltűnés nélkül türte Adonyi uram a szép leányzó égető tekintetét, de aztán kezdett a füle melegezni s ugyancsak szaporán osztogatta az édes, kedves, drága Borcsa hugom titulákat, majd pedig vonzománának igaz kifejezést óhajtván

csillag fényét hagyta maga után. Vagy a csiga nyálát, ami utján visszamarad. Ez a toronyból ledobott szivarvég azt hiszi magáról, hogy ő üstökös. Hát higgye. Pedig nem üstökös, csak bagó.

Radius.

A politikai helyzet.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, szeptember 11.

Mihályi Tivadar dr. a nemzetiségi csoport elnöke augusztus 26-án beszámoló beszédet mondott nagyilondai választói előtt. A beszámoló beszéd magában véve érdekes, mert nemzetiségi szempontokból mondja el a legutóbbi parlamenti eseményeket.

Végül nyilatkozik a nemzetiségieknek a jövőben tanúsítandó magatartásról. Miután konstatálja, hogy ez a kormány csak átmeneti, nem tartja észszerűnek, hogy a nemzetiségi párt obstruáljon.

A nemzetiségi most csak teljesítsék ellenőrző hivatásukat, de annak, hogy egyes kérdéseket agyonbeszéljenek sem értelme, sem jogosultsága nincsen.

Körülbelül ilyen értelemben nyilatkozott alvincsi választói előtt Maniu Gyula dr is és ebből megállapítható, hogy a nemzetiségi teljes egyetértésben lemondott az eddigi taktikáról és abba hagyják a céltalan obstruálást.

A malommunkások sztrájkja.

Ujabb békéltető tárgyalás.

Az iparfelügyelőség közbelépett.

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 11.

Eleitől kezdve részletesen beszámoltunk annak az áldatlan bérharcnak minden mezzanatról, amely az „István“ malom munkásai között kiütött. A sztrájk immár több mint egy hete változatlanul tart tovább. A békéltető tárgyalások — amint ismeretes —

nem vezettek eredményre, mert a munkás-ság hajszályit sem enged a követeléseiből, a malom igazgatóságának pedig nincs módjában azoknak teljességükben eleget tenni. Ugy egyik, mint másik részről, mereven megmaradnak a meghatározott feltételek mellett, amelyek ha talán még nem is vágják el teljesen a békés megegyezés útját, egyelőre megakasztották a kibontakozásra irányuló törekvéseket.

A magunk részéről távol minden részre lehajlástól eddig is a sima tárgyalgosság keretében foglalkoztunk a dologgal és ezen álláspontunktól ezuttal, valamint későbbben sem térünk el. Egyforma szempontból bíráljuk a munkásoknak és malomigazgatóságának egymással szemben követett magatartását. Nem igyekeztünk és nem is fogunk igyekezni a közvélemény mérlegét sem jobbra, sem balra billenteni. Tehát csupán a pusztá tényállást világítjuk meg, amikor közreadjuk híradásunkat.

Konstatáljuk, hogy bizony a sztrájkügy nagyon elmérgesedett. A sztrájkoló munkások kitaranak a béremelésre irányuló követelésük mellett és — értesülésünk szerint — a végletekig menő harcra határozták el magukat, hogy keresztül vigyék ennek megadását. Az igazgatóság a munkások kívánságáról szóló és eléje terjesztett memorandum minden pontját elfogadta magára kötelezőnek, csak a bérfelemelést nem hajlandó megadni. Ezen törtek meg a békéltető tárgyalások. Az igazgatóság indokolja a maga álláspontját azzal, hogy az összes vidéki, sőt egyes fővárosi malmokban sem fizetnek többet a munkásoknak, mint az „István“ malom, amely pedig tudvalevőleg évek óta tekintélyes anyagi veszteségeket szenved. Azután meg azzal érvel még az igazgatóság, hogy van a malomnak 48 napibér szerint fizetett munkása, akiknek a keresete a vasárnapi munkaszünet életbe lépésével járó bérpótlékkal tetemesen emelkedik. Ezzel már részben kielégítést nyertek a bérfelemelést illető követelések is. Arról szó sem lehet, hogy ezenkívül még 20 százalékkal emelje a munkabért, valamint arról sem, hogy a summa, illetve

akkord munkásoknak bármiféle fizetésjavítást adhasson, mert az akkord munkások így is nagyon szépen keresnek, átlagos napi négy koronát tesz ki a keresetük és csak tőlük függ, hogy az minél többre rugjon.

A bérharc tehát odáig fejlődött, hogy immár a sztrájkoló munkások el vannak bocsájva és az igazgatóság megtette az intézkedéseket új munkások szerződötetésére, tegnap már sikerült is megkezdeni az üzemet a malomban. Természetesen még nincs ki a munkásoknak a teljes létszáma, de azért a munka folyik. Most már a sztrájkolóké részéről ugylátszik mutatkozik valami engedékenység, de hát kérdés, hogy az igazgatóság, a mely elbocsájtottak nyilvánította őket, fölveszi-e a történetek után ismét a tárgyalásokat.

Az igazgatóság ugyanis határozottan állítja, hogy a békés megegyezés érdekében elment a legvégsőkéig. A legnagyobb méltanyossággal járt el, megtett mindent a lehetőség határain belül hogy a szépszerével való kibontakozás létrejöhön. Erről szól a közönség tájékoztatására szolgáló hozzánk beiktatott kommunikéja, amely hangzik a következőképpen:

Az „István“-gőzmalom igazgatósága ma tartott ülésében jóváhagyólag tudomásul vette a kiküldött bizottság eljárását és sajnálattal értesült arról, hogy a munkásokhoz intézett felhívásának kellő eredménye nem volt. Az igazgatóság úgy a multban, mint a jelenre is főadatának tartotta és tartja a munkások megélhetését és anyagi jólétét. Kellőleg biztosítani. Eltekintve attól, hogy az István-gőzmalom társulat a munkásainak magasabb bért fizet, mint az ország bármely más vidéki malma, mégis hajlandónak nyilatkozott a közelebbi tárgyalások folyamán a munkások helyzetén a lehetőség határain belül és a malomipar jelen szorult viszonyai között is további kedvezményeket nyújtani. Megadta a vasárnapi éjjeli munkabért az ötven százalékos bérpótléko, amelyben 77 munkás részéről nem is említve, hogy az év folyamán már 48 munkásnak bérfelemelést nyújtott.

Biztosította munkásainak a heti megkezdett munkáért 6 napra át járó béreket sőt azon igyekezett, hogy a munkások le-

adni, meg is csapte a Borsos leányzó piroszposzsgás arcát.

Ez még mindig nem lett volna olyan égbekiáltó bűn csak az volt az egyedüli baj, hogy az utcán s hozzá a Nógrádi Mátyás professor ur hajlékának ablaka alatt, ki éppen ott pipázgatót lelkiesendőségben az ablak belső parkányára könyökölve.

Nógrádi Mátyás professor úrban meg hűlt a vér, midőn a szokatlan jelenetet meglátta. Mint buzgó kálvinista, tesiben, léleken megborrákkozott a látottak fölött s betéve ősi kurijának araszos üveg táblájú ablakait, iró asztalához ült. Azán idegesen sercegett a lud toll, gyűlte a betűk egymás alá szépen, s másnap úgy Adonyi Gergely uram, mint a bogárfekeke szemü Angyalosi Borsos, ott állottak a nemes városi tanács magasztos színe előtt, s fakóra vált arccal hallgatták Várháti Menyhért főnótárius keneteljes hangját, amin fejökre csejtálta:

„Deliberátum est . . . Adonyi Gergely vendégfogadó, bősületes városunk megtérferedetlalkósa, amiért is nem általotta fényes nappal szégyent hozni városunk hírnevére, huszont pálcasütésekre íteltetik, míg Angyalosi Borsos megtévedett hajadon hat napi áristombatétetik, viz és kanvér mellett. Maghagyatik ezek felett Adonyi Gergely vendégfogadónak, hogy Angyalosi Borsos, kit rut cselekedetével ország világ előtt diframelt vala, három nap alatt nemes tarsává tegye mert ha nem úgy tésze, felnégyeteik.“

Ezek után mi következhetett más, mint-

hogy Adonyi Gergely uram deresre került. Angyalosi Borsos pedig végig pityeregte a hat napot, s aztán pap elé járultak annak rendje és módja szerint.

Hanem Adonyi Gergely uram se álmodta meg, hogy milyen uton-módon jut feleségéhez. Sőt milyen feleséghez! Olyan egy takaros menyecske lett Angyalosi Borsosból, hogy rikított a parját. Nem is adta volna őt oda Adonyi uram semmiféle kérésért. Csak hogy Borsos más véleménynyel volt Adonyi uramról. Ő egy ütött-kopott dénárért is oda adta volna másnak az öreg férj uramat. Nem is csuda, mikor a szive másért dobogott. Hiába, nem tudta feledni azt a pörge bajszu, karesu, szép skólabeli Imre deákot, ki oly enni való kedvesen tudott prédikálni a tulvilági üdvösségről, boldogságról.

Adonyi uram fiatal felesége napokig elálmodozott az ő Imre diákjáról, míg egyszer aztán nagyot és merészet gondolt. Elvetette a kockát. Asszonyi furfanggal kieszelt módon oda üzent hozzá, hogy nagyon szivesen látná, mikor — nem lesz oda haza az a kiálhatatlan vén öreg ember

Imre diák, nem azért volt huszonnyolc éves és Imre diák, hogy ne tudott volna olvasni a sorok között. Sőt Borsosról is feltételezett megannyi intelgentiát, s üzenetképpen sokat mondóan csak ennyit válaszolt: Megértettem, ma este ott leszek.

És szavának áll: Imre diák. Alig tünt föl az ég boltján az esthajnali csillag. Imre diák ott settenkedett a vendégfogadó ablaka alatt, s mohó tekintettel fűrészte

fogadószoza belsejét, hol egy félig elégett faggyu gyertya halvány fénye mellett, gömbölyű karjaira borulva szundikált a szép-csaplárosné.

Az Imre diák szive hangosabban és sebbesebben kezdett dobogni a rendesenél. Figyelmes arccal nézett körül a csöndes utca sorou, majd egy hirtelen mozdulattal be fordult az ivóba.

Adonyiné pillanat alatt talpon volt. Megdörzsölve szemét mosolyogva sietett a kedves jövevény elé, kinek legelső szava is az volt:

— Magunk vagyunk edes?

— Igen, igen — felelte a szép asszony — s majd felfalta tekintetével a csinos Imre diákot. Akkor mienk az élet, minden örömmével ujongott Imre diák s átkapva a kipi-rult arcu menyecske hajlékony derekát, olyan egy csókot nyomott annak vérteli ajakára, hogy Adonyiné csak nehezen tudott annyit mondani: Nagyon lesz Imre . . .

Ez alatt pedig az ablak alatt feltűnt egy tisztas agg férfiú, hosszú fekete tógában, orra hegyén meglehetősen rossz karban levő pápaszemmel, ki betekintvén a bizonyosan elrendezett függöny hasadékan, vérvörös lett a bent történeteket látva, s hallva az Adonyiné pihegő hangját: Nagyon lesz Imre . . .

— Én is azt hiszem, hogy nagyon lesz. — dörmögött magában a tisztas férfiú, ki-ben az előbukkanó nyájas hold, Várháti Menyhért főnótárius úrra ösmert rá.

A főnótárius úr jóslatta tényleg testet-

hetőleg egész éven át foglalkozást nyerjenek és ennek következtében a nyáron át megbírdnem 3 hónapig tartó átalakítási munkálatokká miat kisegítő munkásokat teljes napi bérek mellett alkalmazta.

Az Istvánmalom munkásainak 180,000 korona évi bért fizet és ebben körülbelül 149 család részesül. továbbá minden alap hiányában sohasem zárkozt el elagott, munkáértelenné vált avagy elhalálozott munkásai hátrahagyott családtagjainak segélyezését teljesíteni és e címen a segélyezettéknél 6000 koronán felül fizet ki évenként az évi költség terhére.

Nyugodt lelkiismerettel állíthatjuk, hogy az a munkásaink, kik évtizedeken át nálunk munkában voltak, megtalálták szorgalmuk és munkásságuk gyümölcsét és mindenkor kellő díjazást kaptak, amit legjobban bizonyít azon körülmény is, hogy a többi helyi malmok által a most felémelt fizetések még nem érik el az Istvánmalom munkásai által élvezett napi béreket.

Ezekben tartottuk szükségesnek tárgyalagos vélemény megalkotására nyilvánosságra hozni a tényállást.

Mint a nap folyamán értesültünk a malomigazgatóság és a sztrájkoló munkások közötti ellentétek elsimitására mindamellét történtek újabb lépések. Az iparfelügyelőség közben jöttével megkísérelték megegyeztetni a megegyezést. Holnap délelőtt 9 órakor az iparfelügyelőség hivatal helyiségeiben ismét felveszik a tárgyalásokat.

Politikai hírek.

Az általános választói jog.

Andrássy gróf belügyminiszter az általános választó jogra vonatkozólag ma egy újságíró előtt kijelentette, hogy a belügyminiszteriumban három hónapja szakadatlanul dolgoznak a statisztikai anyag pontos ellenőrzésén. Mert — ugymond — a Wekerle kabinet elvállalta a feladatot, hogy az általános választói jog törvényét megalkotja s életbe lépteti.

Polonyi kihalgatásai. Polonyi Géza igazságügyminiszter a helyi általános kihalgatást esztörtökön és pedig oly napokon, amelyek a képviselőház ülést nem tart, délutáni egy órakor, oly napokon ellenben, amelyek a képviselőház tart ülést, délutáni négy órakor tartja meg.

Másnap délelőtt óriás néptömeg tolongott a városháza előtt, hol a deres mellett halotthalvány arccal állott a szép gilányi fogadósné, balján a skólabeli Imre diák roskadozó lábakkal, jobbra pedig imát mormolva Adonyi Gergely uram. Hátuk mögött a kíméletet nem ismerő hóhér, előttük pedig a nemes városi tanács, élén Várházi Menyhért főnótárius urral, kinek újra felesendült messzehangzó érces hangja:

„Deliberátum est... Agyalosi Borosa, férjezett Adonyi Gergelyné tiltott szerelmeskedésen kaptatván, ítéltetik huszonöt pálcát ütésre, nemkülömben járván skólabeli Imre diák is. Ezeknek felette pedig Adonyi Gergely vendégfogadós, amiért nem tartotta vala kailólep nyitva a szemét, nemkülömben huszonöt pálcátütésre kényszerítették.”

Adonyi Gergely urammal egyet fordult a világ. Szólni nem tudott, csak ajkai rángatóztak idegesen, mintha csak azt akarta volna mondani: én vagyok az a róka, akitől két bőrt nyuznak. De nem volt sok ideje a hallottak felett töprengeni, mert a foglalkozását mindenképpen jólértő hóhér izibe végzett vele. Azután csak a helyét tapogathatta az ütéseknél.

Valjon ha manapság ilyen világ járna, böcsületes városunk lakosságának hanyad része jutna az Adonyi Gergely uram sorára? Szerény véleményem szerint édeskevés mogyoró vessző maradna a nagyerdőn.

Értekezlet a városházán.

A piaci helypénz megállapítása.

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 10.

Az iparosság érdekeit érintő fontos értekezlet tartottak ma a városházán. Az értekezlet tárgya a piaci helypénzrendezés régen huzódó ügye volt. Körülbelül két esztendeje annak, hogy a városi tanács erre vonatkozólag egy szabályrendeletet dolgozott ki, amelyet annak idején beterjesztettek a közgyűlésre, de mert az iparosok azt magukra nézve sérelmesnek találták, nem lehetett módosítás nélkül életbe léptetni.

A módosítást a szabályrendeleten a városi tanács már régen megejtette, de mint annyi sok más ügydarab — ez is sutba dobva hevert a porosodó akták között, amíg nem most végre rákerült a sor. Tárgyalás alá jutott. Az értekezleten azonban az elnöklő Kovács József polgármester javaslatára kurtán furcsán végeztek ezzel a szabályrendelettel. Anélkül, hogy a rajta eszközölt módosításokat ismertették volna a jelen volt érdekeltekkel egyszerűen elhatározták, hogy a közgyűlés elé terjesztik.

Az értekezletről a következő tudósítás számol be:

Kovács József polgármester elnökölt az értekezleten, melyen jelen voltak a tanácsból Körner tanácsnok, Aczél Géza főmérnök, a kamara, az iparostület képviselői és nagy számmal az érdekelte iparosok és vásárosok. Elsősorban is arról volt szó, hogy a már meglévő Csapó—Rásóczy utcai piac mellett szükség van e új piacok létesítésére.

Az értekezlet egyhangulag a mellett foglalt állást, hogy a piacok decentralizációját szükségesnek tartja. Meghatározták ezután, hogy még a következő helyeken létesítsenek piacokat:

Miklós-utca végén, Szentanna utcán, Árpád-téren, Péterfia utcán. Ezekben a piacokon épügy, mint a Csapó-utcai piacon mindent lehet árulni.

Az értekezlet ezzel kapcsolatosan kimondta, hogy az országos vásárokat Széchenyi-utca felől kihalozza a régi kórházterre.

Bejelenté az elnök, hogy Dégeafeld gróf a piacon vassátrazat akar felállítani az árusoknak.

Aczél főmérnök indítványára a Piac-utca rendezéséig nem foglalkoznak a vásátrazat felállításával.

Ezután az értekezlet legfontosabb tárgyára, a piaci helypénz-szabályrendeletet ügyére tértek át.

Körner Adolf tanácsnok tudatja, hogy a szabályrendeletet két év előtt a közgyűlés módosítás végett levette a napirendről. A módosítás megtörtént.

Elnök kérde, óhajtja-e az értekezlet, hogy a szabályrendeletet újból a közgyűlés elé terjesszék.

Az értekezlet egyhangulag óhajtja és az elnöklő polgármester ilyen értelemben ki is mondja a határozatot.

Rédey Résző dr kamarai segédtitkár figyelmezteti az értekezletet, hogy jelen szabályrendelet oly tulságos terheket ró különösen a kisiparosokra, hogy a város tönkre teheti vele a kisipart. A módosításokat szeretné ősmerni.

Tóth Kálmán, az iparostület volt elnöke főként azért tartja súlyosnak a javaslatot, mert a heti vásárokon is meg kell fizetni a helypénzt a debreceni iparosoknak is. Indítványozza, mondja ki az értekezlet, hogy a szabályrendeletből a helyi árusokra már most, mielőtt a szabályrendelet a közgyűlés elé kerülne, kiveszi a hetivásárookra vonatkozó tételt.

Általános helyesléssel találkozott az indítvány, de az elnök nem teljesítette az értekezlet óhajtját, hanem azazal indokolással, hogy ő már a szabályrendeletre vonatkozólag kimondta a határozatot, azon nem változtat.

A gazdasági egyesület választmányi ülése.

Szarvasmarha és lókiállítás.

(Saját tudósítónktól.)

— szeptember 11.

Néhány nappal ezelőtt említést tettünk arról, hogy a hajdumegyei gazdasági egyesület legközelebb szarvasmarha és lókiállítást rendez a megyében. Megírtuk, hogy annak előkészítésére, illetve megbeszélésére és még néhány apróbb ügy elintézésére tárgyában az egyesület választmányja ülést tart, amely ma délelőtt folyt le nagy érdeklődés mellett a vármegyeház nagytermében.

A ülésen Kovács Gyula elnökölt. Kömerling János alelnök, Bartha István kir állattenyésztési felügyelő Dávidházy Sándor egyesületi titkár, Péntek Sándor, Csák Gyula, Lichtschein Dezső, Harangi János, Oláh Miklós, Décsy Lajos, Harangi Géza és Leidl Emil választmányi tagok.

Első tárgy a kiállítás megbeszélése volt.

A választmány elhatározta, hogy a jövő hónapban két helyen tart állatkiállítást az egyesület. Az egyik, szarvasmarha kiállítás 14-én lesz Hajdúhadházon, amelyre 520 koronát irányoztak elő díjazásra, a másikat szarvasmarha és lókiállítást együtt 21-én tartják Püspökkladányban. Erre a választmány megszavazott díjkiosztásra 1030 koronát.

A kiállítások programját a választmány nem állapította meg, hanem megbizta azzal az elnökséggel, amely rövidesen megteszi az erre vonatkozó előkészületeket.

A kiállítás dolgain kívül napirendre került az ülésen a nagyváradi gazdasági egyesületnek a Nagyváradon legközelebb tartandó országos gazdasági kongresszus és mezőgazdasági kiállításokra vonatkozó megkeresése. A választmány elhatározta, hogy a kongresszuson az egyesület Csapó István, Kömerling, Láng Géza és Lichtschein Dezsővel képviselteti magát.

Továbbá tárgyalta még a választmány a dorogi közbirtokosságnak a legeltetési jogarány megváltoztatása tárgyában a miniszterhez felterjesztett és onnan véleményezés végett a hajdumegyei gazdasági egyesülethez megküldött kérelmét.

A választmány az ügyben helyszíni tárgyalást vél szükségesnek, a melyre Csák Gyula, Lichtschein Dezső, Dávidházy Kálmán tb. főjegyző egyesületi tagokat küldte ki, akik a járási mezőgazdasági bizottság közbenjöttével e hó 16-án tartják meg a tárgyalást.

Egyház és iskola.

A debreceni izr. hitközségi tagok figyelmébe. Értessítetnek az izr. hitközségi tagok, hogy a Deák Ferenc utcai templom imaszékek bérbeadása (a hitközségi irodában József királyi herceg utca 26 I. emelet f. hó 13-án vaszi kezdést és pedig a tavalyi bérlek jegyei f. hó 13-án esztörtökön és 14-én pénteken délelőtt 9—11 és d. u. 3—5 ig árusítottak. Az általános bérbeadás f. hó 16—19 ig naponta d. e. 9—11 ig és d. u. 3—5 ig ugyancsak a hitközségi irodában foeszközöltetni. A 8 koronás jegyek hitközségi

tagok részére, kik 12 koronáig vannak megadóztatva, már szeptember 13 tól kezdve árusítatnak. A kápolnás utcai imaházba szóló jegyek f. hó 16—19 ig d. e. 9—11-ig és d. u. 3—5 ig ott az imaházban árusítatnak. A tavalyi bérlők jegyai itt csak f. hó 16 án árusítatnak. A pótimaházba szóló jegyek szeptember 19 én árusítatnak.

Áruló a bandában.

Mátyusné vall.

Nyolcan vannak a gonoszok.

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 11.

Sóvágó és a csak nem rég hurokra került cinkostársai ügyük mai fejleménye mellett bizonyára megbánták, hogy asszonyt is beleavattak viselt dolgaikba. Az asszony népség ugyanis nem állja sokáig a titkot és néha akarátán kívül is kibökkenti ami lelke mélyén van.

Ez történt a zsványbanda nő tagjával, Mátyus Andrásnéval is. Az elvetemült nőszemély a vallató vizsgálóbíró előtt, csak hogy magát valamennyire a terhelő bizonyítékok alól tisztázza, olyan nyilatkozatot tett, mely által az egész banda bűnössége kétségtelenné vált. Ennek tulajdonítható aztán az is, hogy a vádtanács az előzetes letartóztatás ellen felebbező cinkosok kérelmét elutasította.

Igy tehát az akasztófa virágoknak jó előre felépi ett, egymás gaztetteit teljesen eltakaró védelmi rendszere minden irányban csődöt mondott — mert az asszony árulásra vetemedett.

Hanem azért ők sokkal nagyobb stilusokkal gyorsabb felfogású gonosztevők, hogy az ilyen csekély kázusok miatt kétségbe esnének. Fordítanak egyet a dolgon. Azt tudják, hogy negyedik társuk Gáspár Zsiga nincs az igazságszolgáltatás büntető kezei között, nincs letartóztatva. Gondoltak tehát merészet és nagyot és a védekezésnek egész új fajtájával állottak elő.

Az ellenök felmerült bizonyítékok között ugyanis a legnagyobb súlylyal bír az, hogy a kirabolt hosszupályi gyógyszerésznek, Kende Ernő H. Erdélyi Sándor és Siteri József személyében határozottan felismerte azokat a rablókat, kik nála jártak. Támogatja ezen állítását azzal, hogy Erdélyi a rablómerényletkor ugyanazt az ujjast viselte, a melyet most.

Erdélyi, akit ez az utóbbi vallomás ugyancsak sarokba szorított — erre azzal védekezik, hogy az a kérdéses ujjas nem is az övé, hanem még a múlt év őszén hagyta nála valami böszörményi cigány, ki konyhát reperált részükre. Természetesen a nevére nem emlékszik, csak hosszú, megerőltetett gondolkodás után adta elő rettentően ártatlan ábrázattal, hogy mégis mintha valami Gáspár Zsigának emlegették volna.

Azóta lázas nyomozás folyik e Gáspár Zsiga kézrekerítésére, ki bizonyára nem fogja vállalni a rablómerényletet, sem az ujjas tulajdonját és így a folytonos ellentmondásokkal mindjobban szorul a banda nyaka körül a hurok.

Különben a mai nap még az is nyilvánvaló lett, hogy a bandának a már elfogottakon kívül van még három

tagja, kik valamennyien cigányok. Ezekután is széleskörű nyomozás folyik, melynek valószínű, hogy holnap holnapután meglesz a kívánt eredménye és rövid idő alatt a banda teljes számában hűvösön lesz.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— szeptember 11.

(Gyógyfürdőn.)

A „Szabadság”-nak írta: Balla Miklós.

A cigány a hársak alatt búbájosan huzza, Kőnyet fakaszt szeméimből hegedője hurja, S köröskörül olyan komor a sok fürdő-

[vendég,

Mintha a szép muzikaszót semmibe se vennék

Lent a parkban, a padokon fiatalok, vének Hörgő mellett, sápadt arccal busan üldögélnek, Egyik-másik el is szunnyad, — mit neki a

[nóta!

Hörgő mellett nem gyógyít meg semmitféle

[kóta! . . .

A pázsiton bubánatos barna fiu mellett Halvány arcu, szőke leány virágot kötözget. Ugy elnézem és szívemben fájó sejtés támad: Mintha, szegény sirkoszorut kötözne magának . . .

A legtöbb adót fizetők.

— szeptember 11.

Az 1886. évi 21. t. c. 27. §-a értelmében mindazok, kik a törv. hatósági bizottság legtöbb adót fizető tagjainak jövő évi névjegyzékébe való felvételükkor állami adójukat kétszeresen kívánják beszámíttatni, kötelesek e kedvezményre való jogosultságukat igazolni.

A kétszeres adóbeszámításra jogosítottak legnagyobb része azonban eddigelé nem sokat törődött e jogával, holott ama kérdés, hogy valaki ilyen címen bizottsági tagságot viseljen, rendkívül fontos különösen nemzetiségi tekintetből, mert magától értetődik, hogy e kedvezményre jogosultak kizárólag a magasabb képzettségű egyének sorába tartoznak, amely elemet e megyében nagy részt a magyarság szolgáltatja, már pedig ha a magyar nemzeti eszme képviselői elhanyagolják e joguk gyakorlását s nem törekednek arra, hogy bizottsági tagok legyenek, könnyen megeshetik, hogy olyan tagok jutnak be — odaát úgy is résen vannak, — akik nemzetellenes dogmák hirdetői.

Eddig lehetséges volt, hogy a kétszeres adóbeszámításra jogosítottak igényjogosultságuk bejelentésének elmulasztása dacára felvehetőek voltak kétszeres adóalapon a vármegyei virilisták közé az előző bejelentésnél fogva.

Most azonban a belügyminiszter elrendelte, hogy azok, akik állami adójukat kétszeresen kívánják beszámíttatni, kötelesek eme kedvezményre való jogosultságukat igazolni, mert az igazolás elmulasztása esetén adójukat csak egyszeresen fogják számítani még akkor is, ha jogosultságukat már az előző években igazolták.

Ezen igazolások, valamint általában az adófizetés igazolása iránti kérelmek az igazoló választmány üléséig írásban, vagy az ülés tartama alatt szóval előadhatók. Az igazoló választmány ülése a vármegye székházának kistermében lesz f. hó 21-én délelőtt 9 órakor. A névjegyzék alapjául szolgáló

hivatalos adókimutatások ugyancsak a vármegyei hivatalnál közszemlére ki vannak téve s ott a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Felhívjuk tehát azokat, kik a vármegye törvényhatóságát szellemi képzettségükkel emelni hazafias kötelességüknek ismerik, hogy ne késsenek jogosultságuk bejelentésével.

— Felolvasás és szavalati magán-órák. Szolgálatot vélünk tenni közönségünk és vidéki olvasóinknak, kiknek leánygyermekük kiválóbb képzettségben kívánna részesülni, hogy oly magas képzettségű művész, mint Tömösváry Lajoné, szül. Farkas Irma urnő, ki már az írók és művészek társaskörutján is kitűnő szavaló művész volt, most városi zenede intézetünk felügyelője a számos előkelő család részéről történt azon óhajlásnak engedve, hogy leányaiknak a szavalat magas művészetére oktassa, ez évben is hajlandónak nyilatkozott tanítványok elfogadására, mely irányban, magánlakásán naponként délután 3—4 óra között jelentkezhetni, hol mint tudjuk e kiváló művésznőnél a növendékek nemcsak magyar, de német, francia és angol nyelv társalgásban is gyakorolhatják magukat.

— A honvédtartalékosok öröme. Nagy az öröm a honvédtartalékos katonák között, a kiket eddigi szokás ellenére 35 napi fegyvergyakorlatra hívták be. Az ezredparancsnokság részéről ugyanis értesítettek őket, hogy nem behívójuk szerinti 35, hanem csak 21 napig kell szolgálniuk, mert a honvédtartalékosok 14 napot elengedett nekik.

— A milánói magyar kiállítás. Milanóból jelentik: Tegnap délután Tittoni olasz külügyminiszter, Cocco Ortu földművelésügyi és kereskedelmi miniszter és Schanzer postaminiszter meglátogatták a milánói nemzetközi kiállítás magyar osztyát. Először a földművelésügyi csoportot, majd pedig a vasuti csoportot tekintették meg Gaduly Gyula államvasuti igazgató, Tolocz Kornél államvasuti üzletvezető és Novák Tivadar mérnök vezetése alatt. A minia-tereket dr. Czako Elemér kormánybiztos üdvözölte, mire Tittoni miniszter örömmel fejezte ki a felett, hogy alkalma van ismét meggyőződni Magyarországnak bámulatos haladásáról. A vasuti kiállítás gazdasága és szép elrendezése meglepte a magas vendégeket, akik különösen az új óriás „Atlanti” nevű lokomotívot csodálják meg, melylyel 140 kilométer sebességet értek el. A miniszterek félórát töltöttek a magyar kiállításon és sajnálattal emlékeztek meg a leégett magyar iparművészeti kiállításról, mely a milánói nemzetközi kiállítás fénypontja volt.

— Rejtélyes öngyilkos. Nagyváradról írják: Tegnap reggel fél 9 óra tájban a „Nemzeti szálloda” 4-es számú szobájában egy 22—24 év körüli, középtermetű gesztenye-barna hajú s vöröses bajszú, fekete szemű, fekete ruhát, fonott fekete szalmakalapot, duplafedelű ezüst órával egyen öngyilkosági szándékából megöltte magát. Súlyos sérülésével a közkórházba szállították, ahol a műtét után azonnal meghalt, úgy hogy kihallgatni s személyazonosságát megállapítani nem lehetett. A rendőrség nyomoz a rejtélyes öngyilkosság ügyében.

— Elgázolás. Ma délelőtt 11 órakor a városháza előtt sebesen hajtó berkocsis ütötte el Biró Imre 41 éves Vendég utca 40. sz. a. lakó napszámot. A szerencsétlen ember a ballába felső részén, a balgerincén és a jobb karja felső részén sérült meg. A mentők 15 perc alatt kivonultak és a mentőköcsin a lakására szállították a súlyosan sérült embert. A gondatlan berkocsist az 55. sz. rendőr kinyomozta és ellene az eljárást a rendőrség meg is indítja.

— Nyomorékká tette a oséplőgép. Súlyos sérülésével szállították be a közkórházba Szarvas Bálint fiatal 22 éves napszámot legényt. Szarvas Bálint hétfőn egész

nap a Debrecenhez közel fekvő Harstein Péter hegyesi tanyáján a cséplőgépnél dolgozott. Délután a gép hajtósíja elkapta a szerencsétlen embert néhány méternyre elhajította Szarvas Bálint eszméletlenül terült el a földön. Balkezét teljesen összezúzta a gép, míg jobb karján több súlyosabb sebet ejtett. A szerencsétlent járt ember balkezét amputálni fogják.

— **Kivándorlási üzemek.** A belügy-miniszter leiratot intézett tegnap Hajdúmegye alispánjához, melyben a megyei hatóságok figyelmét braziliai kivándorlásra csábító ügynökökre hívja fel. Különösen óvatosságot ajánl egy A. Gergolet nevű egyénre, ki a Brazília Sao Pauli államba akarja a hajdú megyeieket kiszállítani. Nagy ígérekedésekkel bolondítja a népet, utipénzt, ingyen hajójegyet, bőségben kínákozó munkát ígér fűnek fának, a hová csak eljuthat. Eddig is sokan mentek ce Gergolet ur csapdjába, de csaknem valamennyien nyomorra és inségre találtak az ígért kincsek és a kecsgetető jólét helyett. A miniszter utasítása értelmében a községi előljáróknak fel kell világosítani a népet arról, hogy ha braziliai kivándorlási ügynök szavára hallgatnak, nyomor és a nélkülözés vár rájuk.

— **Rácz Károly jön.** Városunk jóhírű zenekara a mai nap folyamán hazaérkezett és már holnap és holnapután este teljes zenekarával nagy hangversenyt fog adni a „Biká”-ban.

— **Szerencsétlenség a hegyen.** Késmárkról jelentik: Rumánózik Gyula késmárki kocsiháros fia, turista-kirándulás közben, amint a Lomniczi csucra akart felmászni, lebukott egy 200 méternyi mélységbe, hol szörnyethalt.

— **Véresre vert házaspár.** Mai számunkban megírtuk, hogy minden ember érzésből kiátkozott két parasztleány minden különösebb ok nélkül a Kondoros mellett véresre verte Milotay Sándor fencsikai lakos és feleségét. A két leány a véres tett után elmenekültek, de a mai nap folyamán Szechy esendő-örvezető Dudás Sándor és Csillag András személyében kivomozta és letartóztatta őket. Most az ügyészség fogházában várják borzalmas büntetést követelményeit.

— **A jezsuiták új generálisa.** A jezsuita rend generálisává Warnz (néhány távirat szerint Werlz) Xavér Ferenc német pátert választották meg, aki eddig a római gregoriánus egyetem rektora volt. A választás után egy küldöttség a Vatikánba ment, a pápa megerősítését kéréve. Azután a német kollégiumban Tedeum volt. Wernz württembergi származású, most 64 éves s nagyon erős karakternek mondják. A választás csak véletlenül esett rá, mert Fraddi fővikárius, ki azt kérte, hogy magas kora miatt tekintsenek el az ő megválasztásától, kevés szavazatot kapott, Mayer amerikai páternek pedig sok ellenfele van.

— **A gyermekjáték vége.** Rippa községből telefonálja tudósítónk: Vasárnap délután a községbeli gyermekek háborusdit játszottak. Játékközben véletlenségből úgy megütötték egyik: Murár János 12 éves pásztorfiút, hogy ez véresen, eszméletlenül regyott össze és néhány pernyi vergődés után meghalt. A nagyváradi ügyészség telefon útján utasította a község előljáróságát, hogy indítsa még a nyomozást a tettesek ellen.

— **Sztrájk a magyar Siemens és Schuckert művek pozsonyi telepén.** A magyar Siemens és Schuckert művek pozsonyi gyárának munkásai tegnap sztrájkba

léptek. A munkaszünetetésnek oka — mint értesülünk — Miklas művezető személye volt. Miklas ugyanis, aki származására nézve cseh ember, a magyar munkásokkal szemben feltűnő, igen sokszor bántó módon és igazságtalanul vette pártfogásába cseh honfitársait, ami a gyárban dolgozó magyar munkásokat annyira felháborította, hogy a vállalat vezetőségétől Miklas elbocsájtását kérték. Miklas ellen különben régóta el vannak keseredve a kedélyek s már annak idejében, mikor Engelbach gyárvezető mérnöknek ismert szférja támadt, szó esett elbocsájtásáról. A vállalat mindenestre okosan és észszerűen járna el, ha a magyar munkások jogos óhaját mielőbb teljesítené. Elvégre is a gyár magyar földön épült, ahol az idevaló magyar munkásnak elvitázhatalan elsőbbségre van arra, hogy kenyeret kapjon s azt a kenyeret mindenfelé ideszakadt idegenek meg ne keserítsék.

— **Kossuth szobor Karoagor.** Ismeretes, hogy a közeli Karoag város szobrot állít a legnagyobb magyar, Kossuth Lajos emlékének. A nagy ünneppel Kossuth Lajos születése napján, szeptember 10 én leplezi le a derék nagykun város. Az ünnepségre Karoag meghívta Debrecen városát is, amely a tanács több tagjával fogja képviselni marát. Mint értesülünk, a szoborleplezésre Debrecenből is sokan rándulnak át a szomszéd városba.

— **Washington-szobor leleplezése.** A székesfőváros közönsége szeptember 16-án tartja meg a Washington szobor leleplező ünnepét. A szobor, a melyet az amerikai magyarok adományából Bezerédi Gyula szobrász készített, a városligeti tó délipartján emelkedik. A leleplező-ünnepre meghívókat adnak ki, holnapról, csütörtöktől kezdve 15-ig naponta délelőtt 10—1 óra közt a Központi városháza I. em. 102. sz. ajtójában.

— **Csizmákat lelt.** A mai hetivásáron ugyancsak kinalgatta a járőrelőknek Egri Balázs püspökladányi parasztleány az elébe rakott négy pár csizmát. A közeli rendőrnek igen gyanus volt a dolog, hogy Egri oly potom áron akarja elveszteni a szép és értékes csizmákat — felszólította tehát, hogy honnan vette azokat. Egri eleinte habozott, később pedig kijelentette, hogy a Petőfi kertben lelte egy zsákba varrva. A rendőr nem hitt neki, hanem úgy a csizmákat, mint Egri bekísérte a központra. Esetleg ott igazolt tulajdonosa átveheti a csizmákat.

— **LETZTER JOZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujfalussy ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kiskabán.

— **Értesítés.** A budapesti magyar kir. I. honvédkerület zenekar **Bachr István** ismert hírneves karmester személy és vezetése alatt az **Arany bika szállodában hangversenyez.**

— **Iskolanövendékek** részére legelősebb bevásárlási forrás u. m. füzetek, körzők rajzeszközök, rajztábla stb. iskolaszerekben **Pongrácz Géza** papirraktárában. Ugyanott iskolakönyvek bekötetnek darabonként **20 fillérért.**

— **Az Arany Bika kávéházba** minden este előadások.

Kecskeméty Győzöt megtalálták.

(Saját tudósítónktól.)

— szept. 10.

Közel négy esztendeje, hogy Kecskeméty Győző a városi pénztár jókora részét zsebreavágta és megszőkött egy boldogabb ország felé, ahol a napdíjakat nem kell egész napi munkával kiizzadni.

Hogy az a boldog ország merrefelé van, annak a kutatásán igen sok rendőri ész kopott el, de ezideig teljesen eredménytelenül. A világ minden csücskébe bevilágított a rendőri kutatás lámpája, Kecskeméty Győző mindig talált helyet magának, ahová nem férközött a rendőri világítás.

Azóta pedig Kecskeméty mindinkább hőssé vedlik át, semmint gazemberré. A fantázia egész mehekört eszelt ki Kecskeméty esodás megszöktetéséről és a rendőrség első nyomozó-zsenije, Bérczi kijelentette, hogy biztos nyomokat tud a nagy szikkasztóról.

A bécsi artisták közé tegnap levél jött, amely nemcsak a kis körben, de mindentelén nagy szenzációt fog okozni. **Nadrager RICHÁRD** bécsi artista adta föl a levelet Montevideóban, Uruguay államban még augusztus tizedikén.

A levélíró elmondja, hogy Kecskeméty ott él a város tözsomszédságába, egy svájci telepen St. Bernadinóban. Itt gazdagsága van és olyan szorgalmasan dolgoztat, hogy a szomszédos telepek mintaképül veszik őt, aki a saját nevén vezeti a gazdaságot. Szinte köztiszteletnek örvend a szikkasztó, mondja a levél és valószínű, hogy honosítása után szerepet fog játszani a városi vezetőségben.

A lakosság jól tudja, hogy Kecskeméty mi módon szerzte meg pénzét, de azért rokonszenveznek vele. Az Uruguay kormány pedig nem fogja őt kiszolgáltatni a magyar hatóságoknak.

Merénylet Darányi ellen.

Parittyakövek a szalonkocsiban.

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 11.

A nagyváradi pályaudvartól néhány peronyire, Biharpüspöki állomás körül, tegnap reggel merényletet követtek el az 1204-es szemu vonat ellen, amely hajnalban indult el Kolozsvárról s a színhazi felavatás díszes közönsége sorában Budapest felé szállította Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert. A merénylet a miniszter termes szalonkocsija ellen irányult, kövekkel bevették az összes ablakait és halálra rémítették a kegyelmes urat, aki nyugodtan aludt a bordó drapériák árnyékában.

A vonat nyílt pályán megállt, óriási ijedelem, sürgős forgás támadt. Darányi el sápadt és vizet kért, mert közel volt az ájulásához. A vonat kalauzai végigkutaták az utastet s a közvetlen közelben fekvő kukoricást, de sehol nyomát nem találták a merénylőknek. Délelőtt kilenc órakor hat percig állt a vonat nyílt pályán, jegyzőkönyvet vettek fel az esetről, mint bűnjelöl foglaltak négy darab éles parittyakövet, mind a négyet a szalonkocsi padlóján találták meg.

Sürgőnyt küldtek a nagyváradi rendőrkapitányság címére a következő tartalommal:

Kolozsvári gyorsvonat ellen Biharpüspöki közelében merénylet történt. Ablakokat beuzták. Veszedelem nem történt. Sürgős vizsgálatot kérünk.

A sürgőnyt Nagyváradon a főkapitány, Gerő Armin vette át és szigorú vizsgálatot indított a tettesek kézrekerítésére. Nagy titokban folyt a nyomozás, a rendőröknek és a esendőrségnek szigorúan meghagyták, hogy senki semmit ne tudjon a merényletéről. Nem is tudott meg senki — semmit. Őz maguk sem. Tizenkétórás nyomozás után abban állapotok meg, hogy a merényletet pásztorfiúk követték el, akik parittyakövekkel támadtak a szalonkocsira.

Telefonfelszólításra a nagyváradi állomásfőnökség, a merényletre vonatkozólag, ma reggel a következő felvilágosítással szolgált:

— A rendőrség vizsgálatot indított ez

ügyben és megállapította, hogy a merénylet a vonat ellen irányult és csak véletlenségből érte a miniszter ablakait. A merényletet sikerült kinyomozni nébény pástorfiu személyében, akik Biharpuspöki közelében jószágot őriztek.

A keleti pályaudvar állomásfőnöksége már jóval diszkrétebben kezeli a merénylet ügyét. A kérdésközlésre csak ennyit felelt:

— A kegyelmes urnak semmi baja nem történt.

És ebben teljesen igaza van az állomásfőnökségnek. A miniszternek semmi baja sincs, legfeljebb egy-két aspirint használt el, hogy megszüntesse pillanatnyi fejfájását.

Bucsusok a vonat kerekei alatt.

Két halott négy sebesült.

— szeptember 11.

Mára virradó éjszakán Algyő közeli határszélen szegedi földön nagy szerencsétlenség történt. A nagyváradi személyvonat elütött a 86. számú őrháznál egy bucsusokkal telt kocsit a bucsusok közül kettőt megölt, míg a többiek lezuhantak a magas töltésről és így szenvedtek jelentősen zúzódásokat. A nyomozás adatai eddig azt állapították meg, hogy a szerencsétlenségért két embert terhel a felelősség; a kocsist aki dacára, hogy látta a vonat közeledtét, felhajtotta a töltésre és a vasuti őrt, aki abban az időben nem volt a sorompónál, amikor azt felnyitotta az utasok és átkeltek rajta.

Az esetről a következő tudósítást adjuk:

Sándorfalván vasárnap tartották a máriánapi bucsut, amelyre Szegedről is sokan átrándultak. A szegedi bucsusok között volt Fejős Ferenc és neje Benkő Etel felsővárosi, Virág György rókusi, Márton Istvánné, Nyári Anna felsővárosi és Berta Gizella rókusi és a szegediek estefelé indultak utnak. Fejősék és a többi szegedi vásárosok azonban Dunai János szegedi fuvaros egyfogtató kocsijára ültek este 9 órakor. Hozzájuk csatlakozott a bucsusok közül Márton Istvánné, Nyári Anna is, hit felvettek a kocsijukra.

Félhízenkét órakor érkeztek Algyő határába. Itt a szegedi ut a vasutól távol vezet keresztül, amely sorompóval el volt zárva. A 96-os számú őrháznál a sorompó mellett fel voltak gyújtva a jelzőlámpák és messziről már hallatszott is a vonat dőbörgése. A szegedi bucsusok kocsija előtt egy algyői gazda kocsija állott. A gazda nem akarta bevárni, míg elhalad a vonat, hanem látva azt, hogy a vasuti őrt nincs kiint a sorompó mellett, a sorompókat felhajtotta és átvágatott a töltésen.

A bucsusok kocsija, Dunai János szintén akart hajtatni a vonat előtt. A kocsijában aludtak a bucsusok, ő pedig megcsapkodta lovát amely rohanna iparkodott fel a töltésre. Azonban a sinek között a ló megállott s mielőtt megindult volna oda ért és nekirohant a sineken a ló kocsihoz, lőnek.

A kocsiiban elől ült Fejős Ferenc és a felesége Benkő Etel, akik kiestek a vonat kerekei alá; a többiek az óriási lökés kocsistól ledobta a töltésoldalra. A teljes menet sebességgel haladó vonat dugattyuja a szerencsétlen asszonyt balhálántékon fütötte és elverte a jobb lábát, ezenkívül a mellkasát zúzta össze. Fejős Ferencnek a fején és a két lábán keresztül mentek a vonat kerekei. Az asszony azonnal szörnyen halt. Fejős Ferenc pedig ma délelőtt halt meg a közpórházban. A magas töltésről 20—25 méter távolságra zuhant a kocsi és a ló. A benne ülők közül Virág György a fején, Márton Istvánné Nyári Anna az oldalán, Berta Gizella a mellén sebesültek meg súlyosan. A kocsi kisebb sérülést szenvedett. — A szerencsétlenséget látta a vonatvezető, azonnal megállította a vonatot, ámde akkor már késő volt. Ertesítették az esetről a szegedi rendőrséget és a vizsgálóbíró.

TAVIRATOK.

Ferenc Ferdinánd Dalmáciában.

Póla, szept. 11. Ferenc Ferdinánd trónörökös, aki a király képviselőjében részt vesz a dalmáciai hadgyakorlatokon ideérkezett. A trónörökösöt a hatóságok rendkívül nagy ténnyel fogadták.

Meggyilkolt gazda.

Mecsekemét, szeptember 11. A szántóföldeken ma Tóth János józsefu gazdát agyonlőve holtan találták. Kiderült, hogy Hochmayer Mihály gazdag földbirtokos lőtte agyon önévédelemből. A földbirtokos titkos legeltetésen érte, aki mikor rajtűött vasvillával, neki rontott. A hatóság megindította a vizsgálatot.

Elhunyt porosz főherceg.

Braunschweig, szept. 11. Albrecht porosz főherceget a braunschweigi regens ma szélhűdés következtében meghalt.

Sikkasztó vasuti hivatalnok.

Budapest, szept. 11. A szerajevói rendőrség értesítette a budapesti rendőrséget, hogy Krusina nevű ottani vasuti hivatalnok nagyobb összeget sikkasztott és Magyarországra szökött. A budapesti rendőrség a megkeresés folytán megtette az intézkedéseket a sikkasztó kézrekerítésére.

Szünő bányászstrájk.

Budapest, szept. 11. A perorsényi bányászok megszűnt. Ma reggel 1500 munkás tehát a teljes létszám munkába állt. Különösebb esemény nem történt. Ejjelre ugyanennyi munkás leszállása blatosra vezet.

Bombamerénylet.

Varsó, szeptember 11. Tegnap este 6 órakor Pyradowban bombákat vetettek. Egy bomba a piacon felforrant és egy másik a gyárepületben. Kilenc rendőrhivatalnok megsebesült. Erre a katonaság sortűzlet adott. Negyven személy részint meghalt, részint megsebesült.

Forrongó Oroszország.

Pétervár, szeptember 11. A katonai forradalmi bizottság levelet intézett Nikolajevics Miklós nagyherceghez, amelyben tudatja, hogy halála van itélve.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, szeptember 11.

Buzakínálat és vételkedv mérsékelt. Kedvezőbb irányzat mellett 25 000 méter-mázsa került forgalom változatlan áron. Egyéb gabonafajták közül rozs tartott, többi változatlan.

Idő: hűvös.

Buza októberre	13 92—94.
Buza áprilisra	14 66—68.
Rozs októberre	12 06—08.
Rozs áprilisra	12 60—62.
Zab októberre	12 86—88.
Zab áprilisra	13 10—12.
Tengeri augusztusra	—
Tengeri szeptemberre	11 68—70.
Tengeri 1907 májusra	19 49—6.
Repce augusztusra	—

Szerkesztői-posta.

Vidovich Ernő urnak két levele van a szerkesztőségben.

Leon. Nincs olyan botrány, amely ne szállana le előbb-utóbb, mint akár a felkavart por. Erről a kérdéssel értekeznek vasárnap a szellemes Quintos. Olvassa el a következő részletet: „Vannak testi és lelki fogyatkozások, amelyek már akkor is meggyalázók, ha csak ráfognak az emberre. Biró és rendőrtudja. A pusztára ráfogással járó társadalmi gyalázat is olyan, amelyről a vagyonos vagy gazdag ember szívesebben menekszik néhány száz, vagy ezer koronával, mint hogy a becsületét bírói eljárás tisztogassa. Már csak azért is, mivel a bírói eljárás nyilvánossága címén másodszer fogják megzsarolni. S végre is hinárba kerül. Circulus vitiosus ez, a miben a zsarolók nagy eraje fekszik. A legtisztább embert is érheti zsarolás, pl. ha valami perverzítást fognak rá, — mert ez, jobb híján, a dívat. Ha a zsarolót megbüntetteti, a milyen a világ, mégis elhiszi róla. Ha pénzt ad neki, két hét múlva előlről kezdődik a pumpolás. Van olyan helyzet, a mikor a legtisztább embernek is revolver után nyul a keze a — revolver ellen. Ön járjon el temperamentuma szerint. Vagy menjen bíróhoz, vagy kérjen el intim becsületbírószágot véleményadásra, vagy burkolódzék nyugodt önértéke és várja meg, amíg a minden megvilágító idő rendezze ön kis ügyét is. Egyebet — nem tudunk.

9044—906 tk.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreceni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi hogy a debreceni kölcsönös segélyező egyesület mint szövetkezet végrehajthatónak Gönczi László és neje Kuti Zsuzsanna végrehajtást szenvedő elleni végrehajási ügyében a debreceni kir. törvényszék területén levő Debrecen szab. kir. város belterületén fekvő a debreceni 3774 sztyvkben A + 1 sorsz. 5315 hrsz. a foglalt végrehajtást szenvedettek nevében álló Téglyás kerti szőlő-földre az utó ajánlat folytán megígért 935 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte a hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1906. évi október hó 16-ik napján délutáni 3 órakor a kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át vagyis 100 kor. 60 filért készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Debreceni 1906. augusztus 17.

Kelemen,

kir. törvényszéki bíró.

November 1-ére kiadó.

Az I-ső emeleten hat szoba, a II-ik emeleten négy szoba, az udvari lakásban 5 szoba, továbbá az udvaron egy 4 szobás lakás, mely iroda helyiségnek is alkalmazható, hozzá tartozó mellék helyiségekkel, végre 1 üzlethelyiség kiadó.

Értekezhetni a főpiacon Rannunkel H. és fia posztó nagy kereskedésében.

Az iskolai év kezdete alkalmából ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat a t. szülők szives figyelmébe;

Fiu és Férfi ingek, lábravalók, harisnyák, nyakkendők, peplanok, madráczok és flanell takarók

nagy választékban.
Feltűnő olcsó szabott árakhoz.

SZABÓ LAJOS FIAI

Vászon, Divat és Szőnyegáruház
DEBRECZEN, ROZSA-UTCA.

482--x--17

NYAVALYATÓRÉS!

Ei nyavalyatörés, göros és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható szabad. „Hattyu gyógyszertár“ által Majna-Frankfurt.

Legjobb szabásu

glace, sved és szárvasbőr
keztyük

Schön Sándor

keztyü, kötszer és orvosi műszertáraban

DEBRECEN,

Piac-u. 12. (Stenczinger-ház.)

**Kitünő
méz édes csemege
szőlőt**

ajánl 5 kg-os kosarakban 1 frt. 10 kr. kilója 24 kr.

Paczelt János

mag és virág kereskedő
Debrecen.

Zalai Márk tanár

3 havi könyvviteli szaktanfolyama

felnöttek számára.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget miszerint az annyira kedvelt, mert célszerűnek bizonyult 3 havi könyvviteli tanfolyamot gyönyörű irással, levelezéssel, váltóismével, keresk. szám'annal **f. évi szeptember 3-án ujonnan megnyitom.** Vannak nappali és esti csoportok. **Beiratás naponta 10-12 ig.** (Városi bérpalota 2. szám, III. kapu, 2. emelet.) — **Tandij 50 korona.** — Több ezerre menő tanítványaim legelőkelőbb, legjövödelmezőbb, állásokban világosan bizonyítják, hogy boldogulás és haladás jelen és jövő egyesegyedül a solid, az értelmes a nemesítő munkáé.

A perselyek az Iparbank kiakasztában láthatók.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takarékossgot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takaréék-gyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük feleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás véget a betétkönyvbe bejegyezhessek,

Ha csak 20 fillért becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is

Tájékozásul szolgáljon a következő táblázat:

	Tőke	Kamat	Osszesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
40 " " " " " "	730.—	75.96	805.96
60 " " " " " "	1095.—	113.94	1208.94
80 " " " " " "	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. " " " " " "	1825.—	189.90	2014.90
2 " " " " " "	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.

Ilyen még nem volt soha!!

Nyerhet

több százezer koronát

1, 2, 3 koronával! 441-30-8

Nem nyeres esetén

a pénze megtérül!

— Siessen tehát a —

SZERENCSÉBANK

Csapó-utca 11. számú irodájába,

(Sümeghy vaskereskedő házába.)

Huzás minden héten!

TITKOS
BETEGSÉGEK ELLEN
A LEGJOBB SZER

23 NAP RABT TÖRVÉNYESEN VÉDVE.
FELELŐSÉG MELLETT
A LEGREGÉBB
HÜGYCSÓFOLYÁST MEGSZÜNTETI.
PÉRFIAKNAK K.1.80. NŐKNEK K.2.50.

KÖSZÜENY, CSÚZ, REUMA, FÜZES FÜGFÁJÁS
ELLEN A PAPP L. FÉLE
MENTHOLIN
BIZTOS HATÁSÚ GYÓGYSZER
EGY PRÓBA ELEGENDŐ!
ÁRA: 1. koronára

FENTIEKET TITOKTARTÁS MELLETT KÜLDI:
PAPP L.
GYÓGYSZERTÁRA, TISZASZENTIMRÉN.

Főraktár Debrecenben:

TÓTH ÉÉLA gyógyszerháza.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a **BLAU LIPÓT FIAI UTÓDA** ékszerüzletet megszerezvén, hogy a n. é. közönség választék tekintetében évről-évre fokozódó igényeinek a legnagyobb arányokban megfelelhessenek, ezen 30 év óta fennálló üzletet a helybeli piacon 24 éve létező üzlettemmel **egyesítettem**.

Ennélfogva a **Blau Lipót és Fiai Utóda** cég e hó végén beolvad **Löfkovits Arthur** cég alatt fennálló üzletembe, miáltal elérem azt is, hogy a **költségek tetemesen csökkenvén, áruimat az eddiginél is olcsóbban szolgálhatom**.

Bizton remélem, hogy mindkét üzletem, mélyen tisztelt vevői annál szivesebben fogják törzsüzletemet becses bevásárlásaikkal támogatni, mivel itt a legmesszebb menő előzékenységre, szakértő, solid kiszolgálásra, óriási választékra és a **lehető legjutányosabb árakra** találnak.

Magamat a jövőben is a n. é. közönség nagybecsű pártfogásába ajánlván

vagyok kész szolgálja

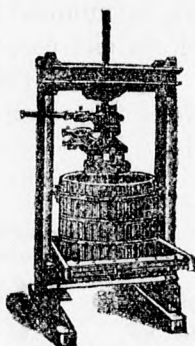
Löfkovits Arthur

órák és ékszerész.

392-15-8.

DEBRECEN.

Hirdetések jutányos áron felvételnek.

URSUS

a legtökéletesebb **szabadalmazott** borsajtó, felsőnyomással három á-tételel. **Vasgerendaszervezet**, legmagasabb nyomó képesség, a tököly egy darabban leemelhető; a mint vasrészekkel nem érintkeznek ezáltal a bor megfeketedése kizárva. — Könnyű kezelés kevés munkaerővel,

Honi gyártmány, szőlőszeti, borászati és pincészeti cikkekről, valamint, vadászfegyverekről és vadászati felszerelésekről képes árlap ingyen és bérmentve. — Lőpor árusítás. 416.x 8.

Tóth Gyula vas nagykereskedő Debrecen.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

legelőnyösebb bevásárlási forrása

Neumann M.

cs. és kir. udvari ruha szállító

Debrecen, Piac-utca 51. sz.

Magy. kir. főpostával szemben.

387-30-4